

ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ „ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР“

КАЗУС
ПО “УПРАВЛЕНИЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ИНВЕСТИЦИОННИ ПРОЕКТИ”
(Учебна 2013-2014 г.)

Специалност:
Име, презиме и фамилия, фак. номер
Учебна 2013-2014 г.

УВОД

След падането на комунистическия режим в страната, България се изправи пред голяма политическа нестабилност, смяна на правителства осем пъти в периода между 1990 и 1997г. Три икономически кризи бяха свързани с бавноият икономически растеж или дори рецесия, както и високите темпове на инфлация, която отслаби българската икономика и обезкуражи преките чуждестранни инвестиции (FDI) потоци през 90-те години. Въвеждането на Валутният борд през юли 1997 г. стабилизира икономика и значително увеличи чуждестранно участие в процеса на приватизация, което доведе до до значително увеличаване на FDI потоци. Влизането на България в Европейския съюз (ЕС) през 2007 г. е катализатор за FDI. България получи 28 милиарда долара от FDI за периода 2007-2010г., в сравнение със само 24 млрд. щатски долара по време на преходния период 1990-2006. Ниската корпоративна данъчна ставка (10%) и членството в ЕС имат решаваща роля в привличането на FDI за България.

1. КАКВИ СА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ УЧАСТИЕТО НА ЧУЖДИ КАПИТАЛИ В БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА ЗА ИЗМИНАЛИТЕ 5 ГОДИНИ?

Съгласно доклад на UNCTAD в България се наблюдава голям спад на чуждестранните инвестиции, като за първи път от 22 години те са отрицателно число, а от страната изтичат капитали. Само за 2011г. те са намалели с около 3 000 млн. долара и докато през 2008г. са възлизали на около 10 млрд. долара, то през 2012 година са едва 1 899 млн. долара;

Табл.1 ПЧИ в България /млн.\$/

Region/economy	FDI inflows					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bulgaria	12 389	9 855	3 385	1 525	1 827	1 899

Източник: http://unctad.org/en/publicationslibrary/wir2013_en.pdf

Табл.2. Стойност на сливания и поглъщания в страната според региона на купувача / продавача

Region / economy	Net sales ^a							Net purchases ^b						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bulgaria	807	971	227	151	24	- 96	31	-	5	7	2	19	-	-

Източник: Пак там

Данните показват, че през 2008 г. вече е налице намаляване на вноса на ПЧИ в България (спрямо върховата 2007 г.), но в същото време размерът на привлечените ПЧИ остава висок. Икономическата ситуация се променя през 2009г., когато е регистриран спад в притока на внесените ПЧИ: потокът на ПЧИ се съкращава почти 3 пъти спрямо предходната година като намалява от 9 855 млн. долара на 3 385 млн. долара. През 2010 г. потокът се съкращава още веднъж и то наполовина, след което притокът на ПЧИ в България се стабилизира на едно относително ниско равнище – през периода 2010-2012 г. варира в границите на 1 500 – 1 900 млн. долара годишно (вж. Табл.1).

Данните за първата половина на 2013 г. не дават основание за оптимизъм. Според информация от БНБ, вносът на ПЧИ към края на м. юни се равнява на 687 млн. евро, което позволява да се прогнозира, че ниските резултати от последните три години едва ли ще бъдат надхвърлени.

Големите наличности на ПЧИ в България намаляват риска от отлив на „горещи“ капитали, свързани с портфейлни инвестиции и заеми на трети страни. По голямата част от външните задължения на страната са били натрупани през годините на силен икономически растеж чрез капиталови инвестиции и заеми на дружествата майки. Това намали риска от разпространяване на проблемите към финансовия сектор по време на кризата и спомогна за запазване на неговата устойчивост¹. Предвид състава на инвестиращите държави е вероятно част от ПЧИ да имат всъщност местен произход, но да се извършват чрез чуждестранни дружества поради административни или финансови причини, което допълнително намалява действителната външна експозиция на държавата.

2. ИМА ЛИ ЗАКОНОМЕРНОСТ В РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА ТЕЗИ ИНВЕСТИЦИИ ПО ОСНОВНИ ОТРАСЛИ И АКО УСТАНОВИТЕ ТАКАВА, КАКВИ СА ПРИЧИНИТЕ ЗА КОНСТАТИРАНИТЕ ТЕНДЕНЦИИ И РЕЗУЛТАТИ?

Основният проблем, който се наблюдава при разпределето на инвестициите по отрасли е отрицателния външнотърговски баланс. Налице е тенденция на ръст на инвестиционни потоци основно в резултат на инвестициите в секторите „недвижими имоти” и „търговия”. Това са сектори, които не генерират пряко износ. Инвестициите в експортно ориентирани производства и сектори услуги изостават, както ще посоча по-долу. В този аспект страната изоставя като домейн на ПЧИ в сравнение с другите страни от Централни и Източна Европа.

Доказателство за това са данните за 2012г., които сочат че най-много инвестиции за 2012г. са привлечени в отраслите „Операции с недвижими имоти” (16,67% от общия обем ПЧИ) и „Търговия, ремонт и техническо обслужване (14.48%).

¹ Lisicky, M. and P. Maleček, The Czech Republic's net international investment position, Country Focus, Volume 9, Issue 1, Генерална дирекция „Икономически и финансови въпроси“, Европейска комисия, 2012.

	2008	2009	2010	2011	2012	
Операции с недвижими имоти	2 903 618,80	3 960 176,90	3 680 104,30	3 476 626,50	3 177 856,20	9,44%

Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	3 004 269,70	2 802 913,80	3 510 073,50	3 276 625,80	3 662 486,20	21,91%
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	--------

Табл. 3 ЧУЖДЕСТРАННИ ПРЕКИ ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ НЕФИНАНСОВИЯ СЕКТОР КЪМ 31.12. ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ					
Икономически дейности (A38)	2008	2009	2010	2011	2012
ОБЩО ЗА СТРАНАТА	0,56%	0,37%	0,38%	0,42%	0,48%
Селско, горско и рибно стопанство	0,90%	2,01%	1,97%	2,37%	2,94%
Добивна промишленост	3,72%	3,76%	4,09%	4,04%	4,31%
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	4,36%	3,20%	2,88%	3,01%	1,15%
Производство на текстил и облекло; обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	1,47%	0,98%	1,22%	0,99%	1,01%
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	#VALUE!	1,02%	#VALUE!	#VALUE!	#VALUE!
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	2,65%	2,23%	2,21%	2,16%	2,02%
Производство на химични продукти	#VALUE!	0,12%	#VALUE!	#VALUE!	#VALUE!
Производство на лекарствени вещества и продукти	3,99%	4,15%	3,87%	3,91%	4,54%
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	3,27%	2,21%	3,18%	4,74%	4,57%
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	0,32%	0,30%	0,31%	0,40%	0,45%
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	0,83%	0,91%	1,09%	1,02%	1,10%
Производство на електрически съоръжения	1,46%	1,10%	1,19%	1,51%	1,60%
Производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение	0,47%	0,48%	0,42%	0,64%	0,76%
Производство на превозни средства	0,37%	0,40%	0,34%	0,38%	0,45%
Производство на мебели; производство, неклассифицирано другаде; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	6,78%	7,47%	8,93%	8,68%	10,86%
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	0,69%	0,83%	0,75%	0,78%	0,82%
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	5,85%	6,04%	5,84%	3,60%	4,17%
Строителство	15,66%	13,71%	15,87%	15,14%	16,69%
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	0,91%	0,91%	0,98%	1,25%	1,37%
Транспорт, складиране и пощи	1,88%	1,98%	2,19%	2,71%	2,91%
Хотелиерство и ресторантьорство	1,34%	0,46%	0,47%	0,22%	0,42%
Издателска дейност, създаване на аудио-визуални произведения, радио-и телевизионна дейност	18,06%	16,53%	12,46%	11,12%	7,82%
Далекосъобщения	0,54%	0,51%	0,60%	0,79%	0,93%
Дейности в областта на информационните технологии и информационни услуги	15,13%	19,37%	16,64%	16,06%	14,48%
Операции с недвижими имоти	4,90%	4,23%	4,18%	4,95%	3,85%
Юридически, счетоводни, архитектурни и инженерни дейности, технически изпитания и анализи; консултантски дейности по управление	#VALUE!	0,07%	#VALUE!	#VALUE!	#VALUE!
Научноизследователска и развойна дейност	#VALUE!	3,25%	#VALUE!	#VALUE!	#VALUE!
Рекламна и ветеринарномедицинска дейност; други	0,69%	0,80%	0,89%	1,09%	1,09%